

Пляшко Н.В.

магістрант,

*Кременецька обласна гуманітарно-педагогічна академія
імені Тараса Шевченка*

МЕТОДИКА ВИВЧЕННЯ ТЕМИ «ВИЩА НЕРВОВА ДІЯЛЬНІСТЬ» У ШКІЛЬНОМУ КУРСІ БІОЛОГІЇ

Згідно із «Концепцією Нової української школи», кожен навчальний предмет, і біологія зокрема, розглядаються як засіб розвитку особистості учня. На підставі компетентнісного підходу, знання які отримає дитина в школі мають забезпечити успішну її самореалізацію в соціумі та облаштування особистого життя.

Насиченість програмового матеріалу біології термінами і науковим змістом роблять навчальний предмет достатньо складним для розуміння дитиною шкільного віку. Проте правильний вибір і доцільне застосування методів навчання дозволять забезпечити ефективність освітнього процесу.

Вивченням особливостей методики навчання біології займались: Задорожний К., Боганець Н., Баюрко Н., Мельник Л. та ін. [1; 4–5].

Метою роботи є проаналізувати особливості вивчення теми «Вища нервова діяльність» в шкільному курсі біології.

У програмі з біології для загальноосвітніх навчальних закладів тема «Вища нервова діяльність» виділена в окремий розділ на вивчення якого відведено 7 год. Під час вивчення цієї теми відбувається реалізація наскрізної змістовної лінії «Здоров'я і безпека». Завданням якої є становлення учня як емоційно стійкого члена суспільства, здатного вести здоровий спосіб життя і формувати навколо себе безпечне життєве середовище [6].

Для реалізації змістової лінії можна скористатися проектом «Вчимося жити разом». Зокрема, тренінги «Характер людини», «Цінності – основа характеру», «Самооцінка характеру», «Самовизначення і вибір професії» «Емоційна саморегуляція», «Спілкування і розбудова стосунків», які дозволять сформувати в учнів усвідомлення про важливість самовиховання у формуванні особистості [2].

Також при вивченні теми «Вища нервова діяльність» можна використати матеріали із посібника «Захисти себе від ВІЛ». Тренінги

життєвих навичок «Будуємо рівноправні стосунки», «Вчимося приймати рішення», «Протидія тиску і маніпуляціям», ««НІ» алкоголю, наркотикам, спільному користуванню предметами, які колють або ріжуть», дозволять сформуванню усвідомлення про безпечний вплив соціальних факторів на формування особистості [3].

Формуванню навичок дослідницької діяльності в учнів сприяє проведення лабораторного дослідження «Реакції знищч на світло», практичних робіт «Дослідження різних видів пам'яті», «Дослідження властивостей уваги» та дослідницького практикуму «Визначення особистого типу вищої нервової діяльності». Ці роботи дозволяють учням краще пізнати себе і розвинути всі свої можливості [7].

Велике значення в освітньому процесі має вибір методів та технологій навчання. Найпоширенішими з них є проектне навчання, інтерактивні технології, використання мультимедійних засобів у процесі навчання, технології ігрового навчання. Також, успішність уроків біології, зокрема вивчення теми «Вища нервова діяльність», забезпечується використанням інтерактивних вправ, таких як : «Мікрофон», «Незакінчене речення», «Мозковий штурм», «Броунівський рух», «Ажурна пилка», «Коло ідей», «метод ПРЕС».

Реалізація наскрізної змістовної лінії «Здоров'я і безпека» та успішне засвоєння навчального матеріалу з теми «Вища нервова діяльність» забезпечать учням доцільну поведінку в мінливих умовах життя, що полягає в здатності набувати індивідуальний життєвий досвід та отримати корисний пристосувальний результат. Ефективність цього процесу буде залежати від підбору педагогом змістового наповнення навчального матеріалу, а також вибору методів і технологій навчання.

Список використаних джерел:

1. Боганець Н.П. Інтерактивні технології на уроках біології та в позаурочній діяльності. *Біологія : наук.-метод. журн.* 2006. № 17–18. С. 31–34.
2. Воронцова Т.В., Пономаренко В.С. та інші. Вчимося жити разом : Посібник для вчителя з розвитку соціальних навичок у курсі «Основи здоров'я» (основна і старша школа). Київ : Видавництво «Алатон», 2017. 376 с.
3. Воронцова Т.В., Пономаренко В.С. Захисти себе від ВІЛ. Тренінги життєвих навичок : Посібник для учнів старшого підліткового та юнацького віку. Тернопіль : «Навчальна книга – Богдан», 2012. 168 с.
4. Задорожний К.М. Нові педагогічні технології для вчителів біології. Харків : Основа, 2009. 140 с.

5. Мельник Л.С. Формування ключових компетентностей методами інтерактивного навчання. *Біологія в школах України*. 2008. № 5. С. 32.

6. Програма з біології для 6-9 класів для загальноосвітніх шкіл. URL: <https://imzo.gov.ua/osvita/zagalno-serednya-osvita-2/navchalni-prohramy-5-9-klasy>

7. Шмалей С.В., Гасюк О.М., Головченко І.В., Редька І.В. Фізіологія вищої нервової діяльності : Методичні рекомендації. Херсон : Вид-во ХДУ, 2007. С. 73.

Chernii L.V.

*Candidate of Pedagogical Sciences,
Lecturer of Foreign Language Department;*

Meleshchenko V.O.

*Candidate of Philology Sciences,
Lecturer of Foreign Language Department,
Ternopil V. Hnatiuk National Pedagogical University*

COMPETENCY BASED FOREIGN LANGUAGE EDUCATION IN NEW UKRAINIAN SCHOOL

Modern school has to fit the needs of 21st century learners. Schools today are faced with the task of equipping children with fundamental life skills. In 2018 the system of New Ukrainian School was implemented where students acquire skills and abilities to obtain knowledge independently and apply them in practice. The Law of Ukraine «On Education» (2017) emphasizes that the main goal of education is «the comprehensive development of a person, the formation of values which are necessary for a successful self-realization of competences, the education of responsible citizens who are capable of conscious social choice and the direction of their activities in favor of others people and society, enriching on this basis intellectual, economic, creative and cultural potential of the Ukrainian people, raising the educational level of citizens in order to ensure a sustainable development of Ukraine and its European choice» [5].

According to that law, new state standards of secondary, vocational, and higher education use a competency approach. The idea of competency based approach is not new. It involves shifting the emphasis on the accumulation of normatively defined knowledge, skills and abilities to act and apply the